

Жоба атауы: AP23485881 «Жайылымдық мал шаруашылығына арналған паразиттерге қарсы фитобиотиктермен байытылған азықтық дәрілік қоспаларды әзірлеу»

Өзектілігі: Мал аурулары арасында гельминтоздар басты орынды алады. Олар Солтүстік және Орталық Қазақстанның экстенсивті мал шаруашылығы жағдайында едәуір экономикалық шығын келтіріп, ет және сүт өнімдері өндірісінің негізгі тежеуші факторы болып табылады. Сондықтан жайылымдық мал шаруашылығына арналған жаңа дәрілік формалар мен паразиттерге қарсы емдеу технологияларын әзірлеп, ендіру қазіргі заманның өзекті мәселесі деп бағаланады.

Мақсаты: Қазақстанның Солтүстік және Орталық өңірінде паразитоздардан сауықтыру жолымен шалғайдағы мал шаруашылығы жағдайында ауыл шаруашылығы жануарларының өнімділігін арттыру

Күтілетін нәтижелер:

Жоба аяқталғаннан кейін келесі нәтижелерге қол жеткізіледі:

- Орталық және Солтүстік Қазақстанда шалғайдағы мал шаруашылығының ішек гельминтоздарымен жұқтыру зерттеледі.

- Еліміздің шалғайдағы мал шаруашылығы жағдайында жылқылардың, қойлардың және ірі қара малдың интерстициальды паразитоз қоздырғыштарының популяциялық динамикасының заңдылықтары анықталады.

- Ветеринария нарығында бәсекеге қабілетті мал шаруашылығына арналған жаңа паразиттерге қарсы азықтық дәрілік қоспалар әзірленді.

- Шалғайдағы мал шаруашылығы жағдайында гельминтозды бақылаудың тиімді технологиялары енгізіледі

- Орталық және солтүстіктегі маңызды тәуекел факторларын ескере отырып, шалғайдағы мал шаруашылығы жағдайында Гельминтоздың алдын алу бойынша нормативтік құжаттама әзірленді

- Жыл сайынғы мониторингтік зерттеулер негізінде гельминтоздар бойынша қолайсыз ошақтар елді мекендер деңгейінде салынатын ГАЖ - карталар әзірленеді және жасалады.

Зерттеу нәтижелері бойынша жарияланатын болады

- Web of Science базасының sciencelocationindexexpanded индекстелетін және (немесе) Scopus базасында кемінде 50 (елу) citelcore бойынша процентілі және DerwentInnovationsIndex дерекқорына енгізілген кемінде 1 (бір) патенті бар рецензияланатын ғылыми басылымдарда 2 (екі) мақала және (немесе) шолулар (Web of Science, clarivateanalytics);

- сондай-ақ КОКСОН ұсынған рецензияланатын шетелдік немесе отандық басылымда кемінде 3 (үш) мақала немесе шолу;

- Зерттеу нәтижелері өңірлік және халықаралық деңгейдегі, оның ішінде алыс шет елдердегі ғылыми форумдарда сынақтан өткізілетін болады;

Жобаны орындау барысында PhD академиялық дәрежесін алуға бір диссертация және "Ветеринариялық медицина" мамандығы бойынша "Ветеринария ғылымдарының магистрі" академиялық дәрежесін алуға үш диссертация дайындалады.

Зерттеу тобының мүшелері:

Жоба жетекшісі: Асылбек Абдрашитұлы в.ғ.к., қаум.проф.

h-индекс-7. ORCID (<https://orcid.org/0000-0002-1267-3814>), Scopus Author ID: 57208162994, Researcher ID: AAE-1050-2021

Алтай Егембердіұлы Усенбаев, в.ғ.к., қаум. проф. h-индекс- 8 (WoS Researcher ID AAO-4428-2020, <https://orcid.org/0000-0002-1508-7335>, Scopus ID 6507508795),

Ботакөз Елемесова, докторант, h-индекс- 1 Scopus Author ID: 57918533200

Сайдулла Рузматов, докторант, Магистр ветеринарии, h-индекс- 1 <https://orcid.org/0000-0002-2093-8667>

Асель Муратқызы Жаманова, докторант, h-индекс- – 1. Researcher ID–O-8744-2017, ORCID – 0000-0001-7823-0007, Scopus Author ID -57221091580

Гулсім Бахтыгерейқызы Мыржакыпова докторант
Асқар Серікұлы Қасқабәев
Қанат Абдрашитұлы Жанабаев
Айқыз Ғазизқызы Аманова
Айғаным Амангелдіқызы Асқарова